

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 150 lir (za inozemstvo 200 lir), polletno 75 lir, mesečno 15 lir. Plača in toži se v Ljubljani

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ulica 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.958

Izhaja vsako sredo

Ljubljana, sreda 2. maja 1945

Preis - Cena L 2[—]

Članski prispevki za Pokrajinsko zvezo delodajalcev v letu 1945.

Šef pokrajinske uprave prezident div. general Rupnik je izdal naslednjo odločbo o pobranju članskih prispevkov za Pokrajinsko zvezo delodajalcev.

Clen 1. — Odobrujejo se in izrekajo za izvršne redni in izredni članski prispevki delodajalcev Ljubljanske pokrajine za 1. 1945., kakor jih je sklenil dne 30. oktobra 1944 in 6. marca 1945 izvršilni odbor Pokrajinske zveze delodajalcev, katerega je v to pooblastil zvezni svet.

Clen 2. — Znesek prispevka, ki ga morajo plačati industriji ter denarni zavodi in zavarovalni zavodi, se priobči zavezancem prizadetih združenj s priporočenim pismom in se prispevki plačujejo neposredno pri teh združenjih.

Po strokah in krajih določene prispevke, ki jih morajo plačati obrtniki, sporoči le-tim in jih pobere od njih Poštna hranilnica.

Prav tako sporoči in pobere Poštna hranilnica prispevke trgovcev.

Clen 3. — Za člane gostinskega sindikata, ki točijo vino v mestu Ljubljani, se odobruje prispevek po lir 0.10 za vsak liter vina, ki ga uvozijo. Ta prispevek, namenjen po polovici gostilničarski bolniški blagajni, po drugi polovici pa Združenju trgovcev, gostinskemu sindikatu, se pobira hkrati z občinsko trošarino in se ne sme prevalliti na potrošnike.

Clen 4. — Prispevek članov sindikata hišnih posestnikov znaša 4% osnove za odmero zgradarine, t. j. davčne osnove, zmanjšane za zakonite odbitke po predpisih zakona o neposrednih davkih. Najnižji prispevek znaša lir 1.—

Prispevek pobirajo davčne uprave hkrati z zgradarino.

Clen 5. — Zoper predpis prispevkov je dopustna v 15 dneh po obvestitvi pritožba na predsednika Pokrajinske zveze delodajalcev.

Predsednik odloči, ko je zaslišal izvršilni odbor.

Zoper predsednikovo odločbo je dopustna nadaljnja pritožba na šefa pokrajinske uprave v 15 dneh od dneva obvestitve.

Odločba o pritožbi se priobči prizadeti stranki s priporočenim pismom v enem mesecu od dne, ko je bila pritožba vložena.

Clen 6. — Zamudnim plačnikom se zaračunajo zakonite obresti in se dolgovani prispevki izterjajo kakor neposredni davki po seznamih, ki so bili izrečeni za izvršne.

Clen 7. — Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Najvišje cene za žaganje okroglic

Komisar za cene je določil naslednje najvišje cene za žaganje okroglic (hlodov) mehkega lesa: 2 rezi za 1 m³ = 300.— Lir, 1 rez za 1 m³ = 240.— Lir.

V gornji ceni so vsebovane vse javne datjave.

Cenik z najvišjimi cenami mora biti na vpogled občinstvu na vidnem mestu v vseh obratnih prostorih.

Vsako posredno ali neposredno zvišanje cen je prepovedano. Kršitelji se kaznujejo po zakonskih predpisih.

20. redni občni zbor Ljubljanske borze

Vojni čas ni primern za praznovanje jubilejev in tako je minil za slovensko javnost skoraj neopaženo tako pomemben jubilej kakor je 20letnica Ljubljanske borze. Kajti Ljubljanska borza ni le naša vrhunska gospodarska organizacija, temveč ona je tudi glavna opora naše zunanje trgovine. Zelo celo pa zasluži nekaj besed jubilej naše borze, ker je v svojih 20 letih več ko dokazala svojo obstojno upravičenost. Za približno sedem in pol milijarde din je bilo opravljenega prometa na Ljubljanski borzi in to kljub temu, da je njeno poslovanje počivalo v vojnih letih in da je bilo njeno poslovanje še v mnogo obetajočem razvoju. Ko se spominjamo 20letnice Ljubljanske borze, pa se nehote spominjamo vseh izrednih težkoč, ki so se morale premagati, da se je pa vse zadnje vendarle dosegla ustanovitve borze v Ljubljani. Vsa čast in vse priznanje treba izreči možem, ki so po večletnem prizadevanju na vse zadnje vendarle dosegli njeno ustanovitve.

Čeprav je bila Ljubljanska borza nova ustanovitev in čeprav je bilo treba v začetku premagati mnogo predsodkov, si je vendar v kratkem času priborila velik ugled doma in tudi v inozemstvu. O tem pričajo njeni neprestano naraščajoči posli ter zelo uspešno delovanje njenega razsodišča. Ljubljanska borza je bila vedno našemu gospodarstvu to, kar je od nje potrebovalo: zdrav regulator za cene, uspešen posredovalec pri prodaji in nakupu ter velika pomoč naši legalni trgovini ter domači industriji. Zato je le na-

poslovno poročilo:

Na lanskem občnem zboru smo pri pojasnjevanju delovanja Ljubljanske borze v letu 1943. omenili vojne razmere kot okoliščino, ki je povsem onemogočila pravo borzno poslovanje. Ker so te izredne razmere v polnem obsegu ter z vsemi posledicami trajale skozi vse leto 1944., je pač jasno, da tudi lani ni bilo nobenih bistvenih sprememb in da bo pri tem ostalo vse do konca te vojne.

Ko smo zbrani na XX. rednem občnem zboru Ljubljanske borze za blago in vrednote, smo dolžni — po zgledu domačih in inozemskih borz ter važnejših gospodarskih ustanov — zapisati v analo Ljubljanske borze ta-le bežni pregled dvajsetletnega poslovanja ob njenem važnem jubileju:

Že nekaj let po končani prvi svetovni vojni so naši gospodarski krogi zastavili vse sile, da postane z ustanovitvijo domače borze slovensko gospodarstvo dokončno dovrženo. V avgustu 1944 je minilo točno dvajset let, odkar posluje Ljubljanska borza z blagom in vrednotami brez vsakršnih prekinitvev, izjzvemši seveda sedanji vojni čas. V teh dolgih letih je obveljano na naši borzi za približno sedem in pol milijarde dinarjev deviznega, valutnega, blagovnega in efektivnega prometa ter rešeno blizu 23.000 tožb pri borznem razsodišču. Navedene številke celotnega prometa v častni meri dokazujejo, da je bila slovenska popolna borza nujno potrebna in je skozi vsa ta leta najuspešnejše

ravno, da je uživala Ljubljanska borza podporo vseh naših gospodarskih slojev in da je bila živ izraz enotnosti našega gospodarstva tudi v najbolj razrvanih političnih časih. 20letnica Ljubljanske borze je zato dogodek za slovensko gospodarstvo in zato se tega jubileja z veseljem in priznanjem spominjajo vsi, katerim je pri sreju napredek slovenskega gospodarstva.

Da bi mogla naša borza čimprej in v popolnem uspehu obnoviti svoje vsemu narodu koristno delovanje!

Jubilejni občni zbor je otvoril predsednik borze dr. Slokar. Ugotovil je sklepčnost, pozdravil vse navzočne, imenoma pa:

načelnika pokrajinske uprave in borznega komisarja dr. A. Trstenjaka,

zastopnika Pokrajinskega gospodarskega sveta tajnika in direktorjevega namestnika dr. Ivana Plessa,

gl. tajnika Pokrajinske zveze delodajalcev Draga Potočnika,

gl. tajnika Združenja industrijcev in obrtnikov dr. Adolfa Golio, zastopnika Združenja trgovcev inž. Zupančiča,

zastopnika Društva veletrgovcev in industrijcev g. Agnolo, predsednika Trg. društva »Merkur« dr. Frana Windischerja ter zastopnike tiska.

Po pozdravu šefu pokrajinske uprave in imenovanju overovateljev zapisnika in zapisnikarja je podal predsednik dr. Slokar v imenu borznega sveta naslednje

služila naši trgovini in industriji kot regulator cen ter posredovalec pri prodaji in nakupu. Kot zakoniti olajševalec domače trgovine je naša borza imela glavni delež pri zatiranju nezdrave spekulacije in s tipiziranjem trgovanja samega docela sistematično onemogočala zlonamerne spore glede kvalitetenega prigovora iz kupoprodajnih pogodb. Razen tega je Ljubljanska borza mnogo koristila legalni trgovini in domači industriji, ker je obvarovala stranke pred zamudnimi in dragimi procesi s svojim razsodiščem, čigar ekspeditivnost in sloves vsestranskega objektivnega ter zadovoljujočega reševanja tudi najtežjih sporov sta zelo uvaževani činjenci doma kakor v zamejstvu.

Stalni kader borznega članstva tvorijo nad dvajset let naše najvidnejše industrijske in trgovske tvrdke poleg denarnih zavodov. Ne samo to, tudi naše združništvo je spoznalo ter prav ocenilo koristno delovanje domače borze ter se je rade volje uvrstilo med naše člane in še zdaj podpira obstoj slovenske borzne ustanove ter redno pošilja ugledne združne predstavnike v borzno upravo. To je dokaz več, da je bila Ljubljanska borza prepotrebna ustanova vsega slovenskega gospodarstva in zaključna organizacija v našem gospodarskem sestavu.

Toliko glede samega jubileja, ki ga s tem le omenjamo v najskromnejši obliki: čisto ustrezno današnjim burnim časom.

Naša domovina leži na prevažnem križišču oziroma stikališču

evropskih velikih narodov ter je razumljivo, da bo tudi v bodočnosti Ljubljana ostala ne le kulturni, marveč tudi gospodarski center našega naroda. Ljubljana bo i za naprej ostala središče obnovljene proizvodnje ter vneto posredovala izmenjavo blaga s sosednjimi deželami; baš zaradi tega pa je nujno potrebna popolna pripravljenost nas vseh za sodelovanje pri preusmeritvi gospodarstva. Mnenja smo, da bo bodoči razvoj našega življenja uravnavalo dirigirano gospodarstvo ob najtesnejšem sodelovanju državnih oblasti, ki se bodo v prvi vrsti ozirale na interese skupnosti, na zasebne težnje pa šele v drugi vrsti, v kolikor ne nasprotujejo koristim skupnosti. Vendar bodo v vsakem primeru potrebne pobude izkušenih ljudi dobre volje, ki bodo s svojim vnetim sodelovanjem doprinesli h končnemu cilju, da se človeštvo s harmoničnim sodelovanjem vseh ustvarjajočih sil približa idealu

trajnega socialnega reda in miru, ki si ga vsj tako želimo.

Plevel odnese veter, plodno žito pa se prilagodi vsaki spremembi rodne zemlje in mu taka sprememba celo koristi, ker ga napravi odpornejšega in plodnejšega.

Ne dvomimo, da bodo nove razmere našle tudi pri naših gospodarskih krogih skrajno dobro voljo, ki naj nas vodi per aspera ad astra — v boljše bodočnost. (Odobranje.)

Nato je poročal v imenu finančnega odbora njegov načelnik Ivan Gregore o finančnem stanju borze. Med drugim je navedel: Plače namješčenec so ostale nespremenjene. Narasli pa so upravni stroški za 55.000 lir, ker je borza prispevala za Socialno pomoč 50.000 lir. Stavbeni sklad se je zmanjšal od 1 milijona lir na 890.000 lir. Predlaga, da se prebitek v višini 3630 lir prenese na novi račun. Vsi računi in vse finančno poslovanje je bilo pregledano. Predlaga, da se odobri bilanca in da se podeli borznemu svetu razrešnica. Vse tri predloge je občni zbor soglasno odobril, nakar je predsednik doktor Slokar zaključil jubilejni občni zbor Ljubljanske borze.

Pogozdovalni problem italijanskih gozdov

Zavezniška kontrolna komisija je te dni na neki seji v rimskem kmetijskem ministrstvu razpravljala o gozdnem vprašanju Italije in o njeni lesni proizvodnji. Pri tem se je prvič podala jasna slika o položaju italijanske lesne oskrbe. Ta slika je zelo temna. Kontrolna komisija je ob koncu svoje seje dala Bonomijevi vladi več »priporočil«, kako naj se zagradi povojno vprašanje italijanskega gozda in italijanske lesne oskrbe. Ta »priporočila« so samo po sebi umevno povelja ter so bila kot takšna tudi sprejeta.

Podpolkovnik Francis S. Fuller je kot vodja zavezniške gozdne komisije ugotovil, da je Italija med vojno mnogo predvje izsekavala gozdove. To divje izsekavanje je privedlo do tega, da so bili veliki gozdovi popolnoma posekani, kar bo primoralo Italijo, da bo po vojni v še večji meri uvažala les. Da bi se medvojno divje izsekavanje vsaj nekako izravnalo, priporoča zavezniška kontrolna komisija naslednje ukrepe:

1. Neposredno po koncu vojne naj se izvede obsežen pogozditveni načrt.

2. Gozdarske šole naj se bolj skrbno pospešujejo ko dosedaj, da bodo mogle sedanje gozdarske šole, ki jih je 256, po vojni pogozdovalni načrt čim hitreje uresničiti. V ta namen je treba pripraviti več milijonov sadik.

3. Poleg novim pogozditvam se mora posvetiti posebna pažnja še preostalim gozdovom, ki so trpeli zaradi vojne in zaradi prevelike sečnje.

4. K izvedbi pogozditvenega načrta naj se enakomerno pritegnejo tako javni ko zasebni gozdni in zemljiški posestniki.

Zavezniška kontrolna komisija pa je ostro obsodila tudi metode sečnje zavezniških čet v Italiji ter zahtevala, da se v bodoče izvedejo sečnje na bolj široki podlagi in da se les ne seka samo v posebno ugodno ležečih krajih kakor dosedaj, kjer so se gozdovi posekali

do golega. Nadalje je opozorila komisija Bonomijevu vlado na potrebo ureditve cen za drva in oglje. Ta ureditve cen naj se izvede po pokrajinah, da se morejo pravilno upoštevati vsakokratne potrebe in ponudbe. Končno je navetovala komisija prometnemu ministrstvu, da določi vozila, ki so last proizvajalcev drv in oglja, izključno za prevoz teh proizvodov.

Iz izvajanj kontrolne komisije si ni težko napraviti slike o pravem stanju južno-italijanskih gozdov, ker zaenkrat gre samo za te, ko je vendar večina italijanskih gozdov v Gornji Italiji, kjer gozdovi niti primeroma niso bili izpostavljeni takšnemu uničevanju kakor južno-italijanski gozdovi.

S tem se pa nikakor ne name-rava zanikati, da je nenavadno ostra zima 1944/45 vsekala tudi v Gornji Italiji v gozdove velike vrzeli. Toda posekali so se predvsem listovci, in sicer v velikem obsegu v gornjeitalijanski nižini nasadi murv, ki so bili dostikrat edini dosegljivi vir za večja potrošniška središča.

(Po »Internationaler Holzmarkt«.)

Argentinska industrija in carina

V Argentini se kažejo znatni uspehi industrializacije že deset let. Od 1. 1935. je število industrijskega delavstva naraslo od 400.000 na več ko 1 milijon. Vlada pospešuje predvsem proizvodnjo konsumnih izdelkov, a ker je treba pri tej proizvodnji računati z veliko konkurenco tuje industrije, so bile potrebne v zadnjem času razne carinske spremembe. Za uvoz konsumnih industrijskih izdelkov sicer niso bile določene nove carinske tarife, pač pa je dobil zakon o carinji dopolnilo, po katerem se znatno zvišuje uvozna carina za vse one industrijske izdelke, ki so dražji od enakih izdelkov domače proizvodnje. Pri tem je predvideno zvišanje dose-danjih carin do 50%.

Doklade za 1. maj

Kakor poroča »Deutsche Adria-Zeitung«, je Vrhovni komisar za Jadransko primorje izdal posebno naredbo o izplačilu posebne doklade za 1. maj 1945. Naredba ima naslednje besedilo:

Cl. 1. Nameščencem in delavcem, ki delajo 1. maja 1945, mora obratni vodja izplačati za na ta dan izvršene delovne ure posebno doklado. Onim, ki so zaposleni pri gradnji postojank, izplača ta doatek dotedanji delodajalec.

Cl. 2. Doklada znaša za nameščence za vsako izvršeno uro dela eno 1/100 mesečne plače, pripadajoče za mesec april, za delavce pa 100% pripadajoče jim osnovne urnine.

Cl. 3. Doklada je davkov in datjev prosta.

Cl. 4. Doklado je treba plačati obenem z izplačilom mesečne plače za maj za nameščence, za delavce pa obenem z mezdo onega tedna, v katerega pade 1. maj 1945.

Cl. 5. Ta naredba velja za zasebno gospodarstvo vključno kmetijstvo in za one nemške državljanke, ki so bili dne 1. maja 1945 zaposleni pri oboroženi sili ter OT.

Cl. 6. Prekrški se kaznujejo.

Enkratna pomoč zasebnim uslužbencem

Pokrajinska zveza delodajalcev sporoča:

V čl. 1. naredbe Vrhovnega komisarja o enkratni pomoči zasebnim uslužbencem je treba vstaviti po besedah »od 1. januarja 1945« še besede »do 19. aprila 1945«. To pomeni, da se mora izplačati ta enkratna pomoč uslužbencem, ki so izpolnjevali svojo dolžnost v obratih od 1. januarja 1945 do 19. aprila 1945 in ki so sopolagali pri vzdrževanju in povečanju proizvodnje.

Družinskim glavarjem se izplača enkratna posebna pomoč

Šef pokrajinske uprave je odobrila sklep ravnateljstva ZSZ z dne 10. aprila 1945, po katerem se izplača vsem družinskim glavarjem, ki so bili v mesecu januarju 1945 upravičeni do rednih zakonitih družinskih doklad, enkratna posebna pomoč v višini 85 odstotkov od enomesečnih družinskih doklad.

Z nakazovanjem te pomoči se prične te dni.

Zavod za soc. zav. ljublj. pokrajine

Potreba na jamskem lesu

Za pridobitev 100 milijonov ton premoga je potrebno približno 4 milijone plm jamskega lesa ali 134.000 vagonov po 30 kub. metrov, oz. približno 2680 tovornih vlakov po 50 vagonov.

Ker pa je znašala samo nemška premogovna proizvodnja v vojni večkrat po 100 milijonov ton, evropska pa je bila tudi temu primerna, si more vsakdo predstavljati, kako velikanske količine jamskega lesa mora vsako leto dobaviti evropski gozd. Samo proizvodnja črnega premoga je znašala v Evropi leta 1938. 655.9 milijona ton.

Proračun Pokrajinskega gospodarskega sveta za 1. 1945.

»Službeni list« z dne 25. aprila je objavil razglas šefa pokrajinske uprave, s katerim se odobrava proračun Pokrajinskega gospodarskega sveta (PGS) za leto 1945, in sicer so proračuni:

dohodki na . . . L. 4.272.524.—
izdatki na . . . L. 4.272.524.—

Na podlagi § 1., točke 6. zakona št. 100/19-1930, dovoljuje šef pokrajinske uprave, da se v kritje omenjenih izdatkov v poslovnem letu 1945. odmerijo in pobirajo:

1. 35% na doklada na osnovno pridobitino in na osnovni družbeni davek ob teh spremembah:

Davčni zavezanci, ki plačujejo pridobitno pavšalno, plačajo PGS letni prispevek L. 30.—.

Podjetja, ki so dolžna plačevati za gospodarski svet, plačajo letni prispevek v znesku L. 30.—, če bi 20% na doklada znašala manj ko

L. 30.— kakor tudi v primeru začasne ustavitve ozir. ne celotnega obratovanja.

2. 35% na doklada na minimalni davek 50% družbenega davka po členu 86. zakona o neposrednih davkih.

Ta doklada ne more znašati manj ko letno L. 150.—.

Doklade in prispevke predpisujejo in pobirajo pristojne davčne uprave v smislu § 7. zakona o predpisovanju in pobiranju doklad.

Doklade in prispevki se plačujejo ob istih rokih kakor davki, po katerih so odmerjeni.

Poleg omenjenih davkov in doklad sme PGS pobirati takse in pristojbine tajništva iz naslova uradnih opravil po sočasno odobrenem in objavljenem pristojbeniku taks tega sveta,

Pristojbenik taks PGS

»Službeni list je nadalje objavil naslednji pristojbenik taks Pokrajinskega gospodarskega sveta v Ljubljani, s katerim se dovoljuje, da pobira PGS za kritje svojih potrebščin zbornične pristojbine po naslednjem pristojbeniku taks PGS.

Potrdila po § 95., odst. 5. zakona o obratih:

- 1. Rokodelski in ostali obrtniški obrati: a) v Ljubljani . . . 200.— b) zunaj Ljubljane . . . 150.— 2. Industrijski in rud. obrti . . . 600.— 3. Gradbeni obrti . . . 600.— 4. Obrti, za katere je potrebna dovolitev: a) trgovski obrti in trgovske agencije: na debelo . . . 500.— na drobno v Ljubljani . . . 250.— na drobno zunaj Ljubljane . . . 200.— mali trg. obrti (§ 19/3) . . . 150.— b) gostinski obrti: I. kat. kot: kavarne, restavracije, bifé-avtomati . . . 350.— II. kat.: gostilne, bifeji . . . 250.— III. kat.: krčme, izkuhi, penzionari itd. . . 200.— c) bančni, menjalski, varovalni in špedicijski posli, avtobusna podjetja in obrti za prevoz blaga z motornimi vozili . . . 600.— d) ostali . . . 250.— 5. Potrdilo pri preselitvi obrta: v mestu . . . 75.— na deželj . . . 50.—

Taksa se pobira za vsak prijavljeni obrat, ki je zgoraj naveden.

Ako potrebuje potrdilo javna trgovinska družba, delniška družba, družba z omejeno zavezo, gospodarska za druga ali komanditna družba se taksa za potrdilo podvoji.

Pri otvoritvi podružnice podjetja, ki ima sedež na območju sveta, ter ob postavitvi poslovodje se pobere polovična pristojbina.

Pri otvoritvi podružnic in ob postavitvi poslovodij osalih podjetij se pobere polna taksa.

Za registracijo začasne ustavitve obrata . . . L. 20.—

II.

Za posebne gospodarskemu svetu poverjene posle se pobirajo naslednje pristojbine:

A. Za nakazila tehničnega materiala: lire

- 1. bencina, rafiniranega spirita, za liter . . . 1.— 2. petroleja, nafte in denat. spirita, za liter . . . 1.— 3. karbida, za kg . . . 1.— 4. kleja, za kg . . . 2.— 5. mastnih kislin, kemičnih proizvodov in kemikalij, za kg . . . 1.50 6. lanenega olja, za kg . . . 2.— 7. škroba, za kg . . . 1.— 8. firneža, za kg . . . 3.— 9. kolesnih plaščev, za kos . . . 20.— 10. kolesnih zračnic, za kos . . . 10.— 11. strojnega olja, od kg . . . 3.— 12. tovtne masti, od kg . . . 2.— 13. etekla, od m² . . . 2.— 14. keramičnih ploščic, za kos . . . 0.20

- 15. keramičnih umivalnikov, školjk špd., od kom. . . 20.— 16. porcelanske posode . . . 1% 17. raznih drugih surovin ali pomožnih sredstev ali izdelkov, ki so pod zaporo in se nakazujejo, od nabavne vrednosti . . . 20/100 toda najmanj L. 3.— za nakazilo. Če se porabnik predhodno psmeno obvesti o nakazilu znaša pristojbina L. 4.—.

B. Za izdajo nakupnic ali nabavnice za tkanine in platinine:

- do 99 točk . . . 4.— od 100 do 199 točk . . . 6.— od 200 do 499 točk . . . 8.— od 500 do 999 točk . . . 10.— za 1000 in več točk, za vsakih pričetih 1000 točk še za overitev inventarja oziroma registra . . . 10.— za sukaneč: do 10 točk . . . 3.— za vsakih nadaljnjih pričetih 10 točk po . . . 1.— več.

Potrdila za deblokacijo tekstilnega blaga, od fikturturne vrednosti . . . 10/100 najmanj pa L. 20.—

C. Za nakazila za kurivo:

- 1. za industrijo, javne zavode in obrate ter poslovne prostore, od vsakih 1000kg premoga: do 20 ton mesečne porabe nad 20 ton mesečne porabe . . . 5.— 2. za domačinstva: od prvih 1000 kg . . . 4.— od vsakih nadaljnjih 1000 kg . . . 3.— 3. za dovoljenja za nabavo drv iz lastnega gozda, za vsakih 5 q . . . 6.— 4. dodelitev kuriva trgovcem, za vsak vagon . . . 10.— 5. prevozna dovoljenja za prevoz premoga v Ljubljano, za za vsak vagon . . . 3.— 6. spremnice za prevoz premoga v mestu, za vsak vagon . . . 2.— 7. podaljšanje uvoznega dovoljenja oz. za spremembo dobavitelja . . . 5.—

D. Za nakazilo kož in usnja:

- 1. za nakazilo surovih kož strojarjem . . . 1% 2. za nakazilo strojene kože skupem . . . 1% 3. za mesečna nakazila usnja čevljarjem: do 200 naročnikov . . . 5.— od 200 do 500 naročnikov . . . 10.— nad 500 naročnikov . . . 15.— 4. za nakazilo jermenov za pogon strojev . . . 1% 5. za izvoz oziroma uvoz kož, usnja in kožuhovine . . . 1% 6. za stroške kontrole izdelovanja in komisionalnega prevzemanja čevljev plača trgovec . . . 1%

E. Za nakazilo tehničnega lesa: lire

- 1. za odobritev predelave surovega lesa, za vsak m³ . . . 1.— 2. za prevozna dovoljenje z vozom ali s tovornim avtomobilom: do 1 tone . . . 3.— nad 1 tono in za vsako nadaljnjo tono . . . 1.—

- 3. za prevozna dovoljenja po železnici, po m³ . . . 2.— 4. izborna izpričevala za izvoz tehničnega lesa iz pokrajine, od izvozne vrednosti . . . 30/100 lire 5. za uporabno dovoljenje za tehnični les, za vsak m³ . . . 3.— 6. za izdajo nabavnice za nakup tehničnega lesa, za m³ . . . 3.—

F. Izvoz in uvoz.

Na prošnje za dovolitev izvoza blaga iz pokrajine ali uvoza vanjo se pobira ob izdaji izvornih izpričeval po vrednosti predmeta 30/100 z naslednjimi izjemami:

- 1. za pošiljke do vrednosti lir 100.— . . . 3.— od L. 100.— do L. 1000.— . . . 5.— 2. za selitveno blago do vrednosti L. 5000.— . . . 5.— nad L. 5000.— . . . 20.— 3. za rabljene predmete, ki jih nosijo potniki s seboj: do vrednosti L. 500.— . . . 3.— od L. 500.— do L. 2000.— . . . 5.— 4. za izvršitev popravkov in podaljšanje veljavnosti uvoznih in izvoznih dovoljenj oziroma izvornih izpričeval . . . 20.— Pristojbina 30/100 se računa zaokroženo navzgor.

G. Železo, železni izdelki in jeklo:

- 1. Železo: do 5kg . . . 2.— do 10kg . . . 3.— do 50kg . . . 5.— do 100kg . . . 10.— za vsakih pričetih nadaljnjih 100kg . . . 10.— 2. Železni izdelki: do 5kg . . . 3.— do 10kg . . . 5.— do 50kg . . . 10.— do 100kg . . . 20.— za vsakih pričetih nadaljnjih 100kg . . . 20.— 3. Jeklo, sestavni deli koles in šivalnih strojev: do 5kg . . . 5.— do 10kg . . . 10.— do 50kg . . . 15.— do 100kg . . . 20.— za vsakih pričetih nadaljnjih 100kg . . . 20.— 4. Kolesa, pisalni in šivalni stroji, od kom. . . 50.—

H. Ostala potrdila:

- 1. Potrdila za doseg davčnih in carinskih ugodnosti, od fikturturne vrednosti . . . 10/100 najmanj pa L. 20.— 2. Legitimacije imetnikov obratov in trgovskih potnikov . . . 10.— 3. Potrdila o obstoju, obsegu, registraciji obrata in splošna potrdila . . . 20.— za vsak duplikat ali overjen prepis potrdil . . . 5.— 4. Za overitev: a) faktur in primernosti cen . . . 10.— b) prodajnih registrov za kurivo in tehnični les . . . 10.— c) prodajnih registrov za destilate, tekstilno blago in ostalo . . . 5.—

I. Končne določbe.

Pristojbine se stranki povrnejo, od številj L. 20.— za manipulacijo, ako se povrnitev zahteva v roku 2 mesecev potem, ko je bilo zaproseno dovolilo ali pooblastilo pravomočno odklonjeno, prijava obrta pri pristojnem oblastvu umaknjena, vloga za uvoz ali izvoz ali katere koli druga vloga, za katero je bila pristojbina plačana, v roku 2 mesecev umaknjena ali pravomočno odbita.

Če se prošnja ne reši, se taksa ne povrne.

Takse do L. 20.— se ne vračajo.

Ljubljana dne 14. aprila 1945.

Prezident:

Div. general Rupnik

Značilna zahteva angleške delavske stranke

Delavski pokret v Angliji so pred prvo svetovno vojno predstavljale tri stranke: stara socialistična stranka (Socialist Party), ki je že izgubila vpliv na množice, predstavnica delavskih strokovnih organizacij Delavska stranka (Labour Party), ki je postajala čedalje bolj reformistična ter v mnogih svojih političnih geslih podobna liberalcem in konservativcem, ter kot tretja Neodvisna delavska stranka (Independent Labour Party), ki je nastala iz opozicije ali tako zvanega levega krila Delavske stranke. Po vojni se je stara socialistična stranka razšla, Delavska stranka je postala še bolj oportunistična, večina pristašev Neodvisne delavske stranke pa je prešla v komunistično stranko, ki se je okrepila šele v zadnjem času ter začela med delavstvom resno tekmovali z Delavsko stranko.

V primer komunističnega vpliva na delavski pokret navaja »Südost-Echo« najnovejše zahteve Delavske stranke, ki so v ostrem nasprotju z gospodarskim liberalizmom, proti kateremu stranka doslej ni resno nastopala. Posebno značilna je zahteva podžavljenja prometa in prometnih ustanov. Labouristi zahtevajo uvedbo splošne prometne avtoritete z eksekutivno oblastjo v področju ministrstva za promet. Vsa pristanišča, ladjedelnice in tudi ladjevje obalne plovbe naj bi prišlo pod centralno vodstvo, država pa naj bi prevzela tudi vse ustanove in sredstva cestnega prometa. Zahteva se utemeljuje s poudarkom, da mora država preprečiti dobičkarško tekmovalje raznih prometnih organizacij in ustanov ter da je napredek prometa mogoč samo pod enotnim državnim vodstvom.

Španska trgovinska mornarica

S Francijo je Španija zvezana sicer s štirimi železniškimi progami, a ker zadostuje te zveze le za manjši del prometa z ostalo Evropo, je dežela v mednarodnem prometu močno navezana na plovbo. Po meščanski vojni se španska trgovinska mornarica uspešno obnavlja in razširja. Že konec leta 1938. je dosegla 1 milijon ton, lani 1,25 milijona, namen vlade pa je, da doseže v nekaj letih 2 milijona ton. V deželj obratuje 26 ladjedelnic, ki so imele lani v delu 213 ladjj.

Vseh transportov po morju je bilo lani za 9.5, prejšnje leto pa za 7.9 milijona ton. Od tega je prišlo na premog okrog 4, na žito pa nad pol mil. ton. Obalna plovba je opravila transportov za 1.8 mil. ton. Uvoz iz Sev. in Južne Amerike se je lani povečal, zmanjšal pa se je samo iz Belgijskega Konga. Na prvem mestu je bil uvoz iz Argentine, ki je dosegel blizu 700.000 ton, uvoz iz Združenih držav Severne Amerike pa se je podvojil ter dosegel okrog 200.000 ton.

Učiteljska tiskarna d. d.

v Ljubljani

Pletilna in trikotažna industrija, modna konfekcija pletenin in perila

F. Kos

Ljubljana, Židovska ul. 5

Armič Slavko specialna ščetarska delavnica izdeluje omela, ščetke l. t. d. po naročilu Ljubljana - Tržaška cesta 47

Handwritten signature 'eflo' in a stylized cursive script.

Gostilničarski vestnik

† Franja Premelč

Po hudem trpljenju je umrla 26. aprila v starosti 77 let veletrgovčeva vdova Franja Premelč, rojena Perhave. Svojemu možu je bila najboljša družica v življenju in delu, jedro njenega lepega značaja pa je bila čista in požrtvovalna materinska ljubezen, ki je dosegla polno zadoščenje v sreči družine.

Gospo Premelčevi blag spomin, kalujočim iskreno sožalje!

Jubilej dveh zaslužnih obrtnikov

Predsednik Odseka za obrtništvo g. Anton Kovačič je 30. aprila dočkal 60 let ves čil in delaven, kakršnega ga pozna in čisla vsa Ljubljana in mnogi drugi kraji. Kot rokodelski »vandrovec« je prišel l. 1903. iz Kozjega v Ljubljano in že po petih letih se je kot obrtnik osamosvojil ter ustanovil pečarsko podjetje v Rožni dolini, ki je zdaj po zaslugi njegovih velikih sposobnosti in njegove marljivosti na pomembni višini. Anton Kovačič pa je tudi že od nekdanj ves zavzet za napredek stanu. Dvajset let bo že minilo, odkar je združil razcepljene in neorganizirane obrtniške skupine ter postal predsednik obrtniškega Združenja. V dolgih letih je posvečal veliko skrb tudi obrtniškem narasčaju ter uspešno deloval v raznih gospodarskih organizacijah in ustanovah. Povsod je njegovo delovanje vzpodbudno in nesebično, zgledna družabnost in druge vrline njegovega lepega značaja pa so izražene tudi v njegovi vnemi za petje, gledališče in drugo prosvetno udejstvovanje. Ob svojem življenjskem prazniku je g. Anton Kovačič pred obrtništvom kot dober stanovski organizator in tovariš, med prijatelji in znanci pa zaradi lepih lastnosti deležen iskrenih čestitk in priznanja.

Stavbenik g. Ivan Ogrin je 28. aprila praznoval svojo 70 letnico ter z njo vred mnogo spominov na svoje vneto delovanje v stanovskem pokretu. Že od l. 1900., ko se je vrnil iz Amerike ter izvrševal svoj obrt najprej doma na Vrhniki, potem pa v Ljubljani, je posvečal velik del svojih moči organizaciji in napredku obrtništva. Vsega njegovega dela v dolgi dobi ni mogoče opisati, upamo pa, da bo pregledno orisano v Zborniku slovenske obrti, ki ga je z nekaterimi sodelavci pripravil pred vojno. V stanovskem pokretu se g. Ivan Ogrin ni udejstvoval samo kot organizator, temveč tudi kot vnet vzgojitelj. Izdajal in pisal je več stanovskih glasil, od l. 1912. je poučeval obrtniški narasčaj, posebno važno pa je bilo njegovo delovanje in Trgovski in obrtni zbornici, v katero je bil izvoljen l. 1912. S presledkom v l. 1932. do 1935. je deloval v njej do leta 1941. kot svetnik, podpredsednik ter predsednik različnih odborov in Zavoda za pospeševanje obrti. Pri velikem in vnetem svojem delu se ni nikdar bal truda in žrtev, zdaj ob lepem jubileju so mu pa koristni, ki jih ima obrtništvo od njegovega dela in prizadevanja, v največje zadoščenje.

„ALPA“

Hranilni proizvodi
droge, čaji, gobe
in dišave

Pisarna-skladišče:

Ljubljana

Vidovdanska ulica 18

Telefon 37-17

Nova kolektivna pogodba za nestrežno osebje gostinske stroke

Inspekcija dela je odobrila novo kolektivno pogodbo za nestrežno osebje v gostinskih obratih kakor je bila sklenjena dne 23. oktobra 1944 med zastopniki Sindikata gostinskih podjetnikov in zastopniki delojemalcev gostinske stroke Delavske zveze.

Pogodba stopi v veljavo s 1. oktobrom 1944 in morajo podjetja od takrat naprej plačati uslužbencem različno v plačah, kolikor so deljanske plače nižje od spodaj določenih. Spodaj določene plače so bruto-plače, to se pravi, da mora nestrežno osebje samo plačevati nanj po zakonu odpadajoče javne in socialne dajatve.

Besedilo pogogbe se glasi:

kolektivna pogodba,

ki velja za vse pomožno nestrežno osebje zaposleno v gostinskih obratih vseh kategorij na območju Ljubljanske pokrajine, izvemši osebje, za katero že velja »Kolektivna pogodba za strežno osebje v gostinskih obratih z dne 22. decembra 1942.

Cl. 1. — Kolektivna pogodba za pomožno nestrežno osebje v gostinskih obratih stopi v veljavo na dan 1. oktobra 1944.

Cl. 2. — Seznam podjetij, za katere velja ta pogodba, je izvršen po uradni kategorizaciji in se priloži tej pogodbi.

Priloženi seznam se redno vsake tri mesece dopolnjuje z nastalimi koncesijskimi spremembami.

Delitev osebja

Cl. 3. — Nestrežno osebje se deli v:

A. Kvalificirano osebje:

a) Hotelski vratar z najmanj 8 letno prakso, ki obvlada poleg slovensčine vsaj dva svetovna jezika; šef kuhinje s strokovno šolo ter 10 letno prakso;

b) kuhar in kuharica s strokovno šolo in 4 letno prakso. Kletar s strokovno šolo in 4 letno prakso;

Mesečne plače znašajo:

Hoteli, penzioni, gostišča, prenočišča:			
Cl. 5. —			
	I. kat.	II. kat.	III. kat.
dnevni vratar (kval. Cl. 3., A/a) + napitnino	700.—	600.—	500.—
nekvalificiran vratar, nočni vratar (Cl. 3.), B) + napitnina	450.—	400.—	400.—
sluga z napitnino, snažilec sob z napitnino	700.—	600.—	500.—
sobarica z napitnino (Cl. 3., B)	600.—	500.—	500.—
pomožna sobarica z napitnino	750.—	650.—	550.—
perica, snažilka, tekač, delavci, delavke	950.—	900.—	850.—
sluga brez napitnine	1100.—	1000.—	900.—
kvalificiran strojnik (Cl. 3., A/c)	1400.—	1300.—	—
šofer s šoferskim izpitom	1500.—	1400.—	—
Kavarne:			
	I. kat.	II. kat.	III. kat.
samostojna blagajničarka	1300.—	1200.—	1100.—
blagajničarka	1200.—	1100.—	1000.—
kavarniška kuharica	1100.—	1050.—	1000.—
kvalificirana kletar in slaščičar	1300.—	1200.—	1100.—
točaj in kletar brez prakse	1200.—	1100.—	1000.—
spremljevalec dvigala, ki opravlja vsa potrebna popravila	1300.—	—	—
čistilci, snažilke, pomivalke, sluge, delavci, perice (Cl. 3., B)	950.—	900.—	850.—
liftboy	800.—	—	—
Restavracije:			
	I. kat.	II. kat.	—
šef kuhinje (Cl. 3., A/a)	2500.—	2200.—	—
kvalificirana kuharica (Cl. 3., A/) in slaščičar (Cl. 3. A/c)	1600.—	1400.—	—
nekvalificirana kuharica in slaščičar (Cl. 3., B)	1200.—	1000.—	—
samostojna blagajničarka	1300.—	1200.—	—
blagajničarka in točaj (Cl. 3., B)	1200.—	1100.—	—
snažilec, pomivalka, perica, sluga	950.—	900.—	—
Gostilne:			
	II. kat.	III. kat.	IV. kat.
kuhar in blagajničarka (Cl. 3., B)	1100.—	1000.—	900.—
kvalificiran kletar	1100.—	1000.—	900.—
točaj, služkinja, pomivalka, perica, snažilka, hlapec (Cl. 3., B)	900.—	850.—	850.—
buffeti, menze in ostali gostinski obrati:			
	III. kat.	IV. kat.	—
blagajničarka, kuharica (Cl. 3., B)	1000.—	900.—	—
prodajalka, točaj (Cl. 3., B)	900.—	850.—	—
snažilci, sluge, pomivalke, perice	850.—	850.—	—

c) kuhar, kuharica, kletar, slaščičar in kurjač ali strojnik s strokovno šolo ali položenim pomožniškim izpitom;

č) šofer s šoferskim izpitom.

B) Nekvalificirano osebje:

a) Kavarniški kuhar ali kuharica, blagajničarka;

b) vratar brez prakse, ki ne obvlada dveh svetovnih jezikov, kletar brez prakse, nočni vratar, točaj, točajka, spremljevalec dvigala;

c) sluga, sobarica, pomožna sobarica, prodajalka;

č) pomivalka, snažilka, postrežnica za pulom, perica, čistilec pribora, služkinja, tekač in posilvočje.

Osebje, ki ni izrečno navedeno pod A), se smatra kot nekvalificirano pomožno osebje.

C) Vajenci:

Kuharski vajenci smejo biti v uku samo v onem obratu, kjer je zaposlen kvalificiran kuhar.

Delovni urnik

Cl. 4. — Za hotelske vratarje in pisarniške sluge je delovni urnik 72 ur tedensko.

Za vse ostalo osebje, za katero velja ta pogodba, pa znaša zakoniti delovni čas 10 (deset) ur dnevno, ozir. 60 ur tedensko.

Delovnih odmorov v ta čas ni vštebi.

Delovni čas za vajence pod 16. letom znaša 8 ur dnevno. Zaposleni smejo biti med 5. in 22. uro. Použivanje hrane se ne šteje v delovni čas.

Hotelsko osebje mora imeti tedensko prosto en cel dan, ali pa ob nedelja popoldan in še en popoldan v tednu, skupaj 36 (tridesetšest) ur. Osebju v ostalih gostinskih obratih se prizna pravica do nepretrganega (tridesetšest) urnega počika na teden.

Delo v gostinskih obratih ne sme biti deljeno več kot na tri dele. Pri delu pod 10 ur, sme biti deljeno delo največ na dva dela.

Kuharskim vajencem še všteva v delovni čas tudi obisk strokovne nadaljevalne šole. Šolnino plačuje delodajalec.

Odmera za delo vajencev se določi z učno pogodbo za vsak primer posebej.

Gostinsko pomožno nestrežno osebje, ki ima pravico v smislu uredbe o gostinskem osebju do obvezne napitnine, dobiva poleg te napitnine še mesečno plačo po določilih tega člena.

Napitnino razdeljuje v smislu te uredbe delodajalec ali njegov pooblaščenec. Od skupnih prejemkov se odračunajo obvezne socialne in druge javne dajatve, odpadajoče na službojemnika.

V kolikor bi bilo potrebno prekočasno delo, se bo vršilo v skladu z veljavnimi zakonskimi določbami ter bo plačeval delodajalec za tako delo oblastveno določeni pribitek.

Izplačilo prejemkov se izvršuje mesečno za nazaj, najkasneje do 5. v naslednjem mesecu z izplačilnim listkom, na katerem morajo biti razvidni vsi dohodki in višina vseh posameznih odtegljajev.

Cl. 6. — Delodajalec osebju ni dolžan dati nitij hrane nitij stanovanja.

Za stanovanje se sme odtegniti v obratih »Ekstra« in I. kategorije Lir 35.— mesečno, v vseh ostalih obratih pa Lir 25.— mesečno.

Uslužbenec lahko zahteva pranje posteljnega perila le, če je na stanovanju pri gospodarju-delodajalcu. Pranje osebne perila in odškodnina za to, je predmet medsebojnega sporazuma med gospodarjem in uslužbencem.

Dopusti.

Cl. 7. — Po šestmesečnem nepretrganem službovanju ima pomožno osebje pravico na naslednji plačani dopust:

a) Kvalificirano osebje: prvo leto 6 dni; nadaljnja leta 14 dni; po 12 letih 21 dni;

b) nekvalificirano osebje in vajenci: drugo in nadaljnja leta šest dni; nad 10 let 12 dni; prvo leto jim dopust ne pripada.

V času dopusta obdrži osebje pravico na plačo, ne pa na obvezno postrežnino.

Hotelski uslužbenci, ki uživajo tedensko dva prosta popoldneva, imajo zgoraj označeni letni dopust zvišan za 50%.

Čas dopusta se določi sporazumno z gospodarjem in se sme deliti na dva dela. Dopustu se odredi ni mogoče.

Božičnica.

Cl. 8. — Vsemu osebju navedenem v čl. 3. se prizna po enoletnem nepretrganem službovanju pravica do izplačila božične nagrade v višini ene četrtine mesečne plače. Pri krajši zaposlitvi pripade za vsaka dva izpolnjena meseca nagrada v višini enodnevnih plače.

Dnevna plača se izračuna tako, da se mesečna plača deli z 25.

Božičnica se izplača zadnji teden pred Božiem, ter imajo tedaj pravico na to nagrado samo oni, ki so ob izplačilu dejansko v službenem razmerju. Med letom iz-

stopivšim uslužbencem se izplača božična nagrada ob prekinitvi službenega razmerja v višini ugotovljeni v prvem odstavku tega člena.

Odgovornost osebja za nastalo škodo.

Cl. 9. — Za vse poškodbe ali uničenje ali manjek na poverjenem inventarju in siceršnji lastnini podjetja, odgovarjajo uslužbenci tako-le:

V gostinskih podjetjih, ki prenočujejo goste (hoteli, penzioni, gostišča in prenočišča), morajo uslužbenci po gostih povzročeno škodo čimprej javiti podjetniku, sicer odgovarjajo tudi za to škodo.

V vseh ostalih gostinskih podjetjih pa odgovarja pomožno osebje, za katero velja ta pogodba, za vso po njih povzročeno škodo, povzročeno v izvrševanju službe, tako posamič, kakor tudi solidarno.

Redna obraba inventarja in lastnine gre na račun podjetja.

Vratar ali ona oseba, ki oddaja sobe in kasira prenočnine, jamči z varščino, da prejme hotelska pisarna v 24 urah po odhodu gosta zneske, ki jih je bil gost dolžan za prenočišče, oziroma za kake druge izdatke, ki so šli na račun gosta.

Cl. 10. — Ako sprejemajo uslužbenci poleg zakonite dopustne višine pripadajoče jim napitnine še posebno napitnino, nosijo sami vse posledice radi protipostavnega ravnanja. Če bi moralo podjetje zaradi tega odgovarjati, se smatra protizakonito sprejemanje napitnine, če se ponovno pripeti, kot utemeljen razlog za odpust iz službe brez predhodne odpovedi v smislu § 239. obrtnega zakona.

Škoda, nastala iz take odgovornosti, se poplača iz varščine, odnosno iz mesečnih prejemkov.

Druge določbe.

Cl. 11. — Vse neindividualne spore ali tolmačenja te pogodbe rešujeta obe pogodbeni stranki.

Cl. 12. — Ko stopi ta kolektivna pogodba za gostinsko nestrežno pomožno osebje v veljavo, prestatno veljati v vseh obratih vsi predpisi v kolikor nasprotujejo tej pogodbi ter se vsi delovni in mezdni pogoji urede izključno po predpisih te pogodbe.

Uslužbencem, ki ob času uveljavljanja te pogodbe že prejemajo višjo plačo, kot je določena s to pogodbo, se priznava razlika med osnovno in dejansko izplačano plačo kot osebna doklada.

Delodajalec sme z ozirom na posebno uporabnost, sposobnost, pridnost in storitvenost priznati posameznim uslužbencem storitveno doklado v višini 20% osnovne plače.

Cl. 13. — Ta pogodba velja do 31. decembra 1945. Preneha veljati, če se en mesec pred potekom ne sklene nova, oz. se ta v istem roku izrečno po predhodnem sporazumu ne podaljša za nadaljnje leto.

Če se sporazum ne bi mogel doseči pravočasno v gornjem roku, se veljavnost te pogodbe podaljša izjemno do 31. marca 1946.

Ljubljana, dne 23. oktobra 1944.

Hlade Miha prej Olup Josip st.

manufaktura in konfekcija

Ljubljana - Stari trg 2

Nalagajte v MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO!
Pupilarno varna. - Za vse vloge jamči Mestna občina Ljubljanska.

FABIANI & JURJOVEC

manufakturna trgovina

Ljubljana — Stritarjeva ulica šte. 5

Hrvatska deželna banka d. d.

podružnica Ljubljana

Trgovinski register Gospodarski prostor Evropa Gospodarske vesti

Vpisi:

Dr. Th. & G. Böhme, d. d. Ljubljana. Obratni predmet med drugim: izdelovanje kemičnih proizvodov na industrijski način, zlasti kot pripomočke za apretiranje, beljenje, barvanje in drugo obdelavo tekstilnih surovin in proizvodov, kakor tudi usnjarskih proizvodov; ustanavljanje in obratovanje podjetij, ki so potrebna za izdelovanje prej omenjenega blaga. Oblika družbe: delniška družba. Delniška glavica znaša 3 milijone lir in je razdeljena na 3000 delnic po 1000 lir. Upravni svet šteje 3 do 5 članov. Članj upravnega sveta so: Zisič Mihajlo inž., Baebler Viktor, trgovec, Beithlein Reinhold, tovarniški ravnatelj in dr. Ivan Tavčar, odvetnik, vsi v Ljubljani. Namestnik: Križaj Drag, trgovec v Ljubljani.

M. Silović, veletrgovina z vinom in žganjem, tvornica likerjev, penečih vin in sadnih sokov, Ljubljana, Kolodvorska 18. Obratni predmet: kuhanje žganja in špirita, izdelovanje likerjev, penečih vin in sadnih sokov. Imetnik: Silović Marijan, trgovec v Ljubljani, Gajeva ulica 6.

Spremembe in dodatki:

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani. Izbrise se podravnatelj in prokurist Mallner Janko.

Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani. Vpišeta se kooptirana člana upravnega sveta Klinar Peter, ravnatelj Hipotekarne banke in dr. Berce Janko, ravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, izbrise pa se zaradi smrti član upravnega sveta Luckmann Josip.

F. Kollmann v Ljubljani. Izbrise se zaradi smrti, dosedanj lastnik dr. Blinc Leo, vpiše pa se novi lastnik firme nedol. Blinc Robert iz Ljubljane.

R. Miklauc »Pri škofu« v Ljubljani. Vpiše se javni družbenik Smid Andrej, trgovec iz Ljubljane. Besedilo, zastopstvo in podpis firme ostanejo neizpremenjeni.

Prva hrvatska štedionica u Zagrebu, glavna podružnica za Slovenjo v Ljubljani. Pri pooblaščenem Turnšku Frideriku se zabeleži, da je II. namestnik upravitelja podružnice. — Izbrise se zaradi smrti II. namestnik upravitelja podružnice Hinko Bezgovšek, vpiše pa se uradnik podružnice Bezlaž Mihael kot za podpis pooblaščen uradnik te podružnice.

Prva kranjska izdelovalnica glasovirjev v Ljubljani, Rudolf A. Warbinek. Izbrise se Murgelj Veri podeljena prokura.

Izbrisi:

Dr. Th. & G. Böhme, javna trgovska družba, kemična tovarna v Ljubljani — zaradi preosnove družbe v delniško družbo.

Iz združnega registra

Pri Gospodarski zadrugi, nabavni in prodajni zadrugi v Ljubljani se izbrise član upravnega odbora dr. Jan Branko, vpiše pa se član upravnega odbora dr. Savelli Julij, zasebni uradnik v Ljubljani.

Pri Ljudski posojilnici v Ljubljani se vpiše član upravnega odbora dr. Meršol Valentin, zdravnik v Ljubljani.

Pri Kmetijskem gospodarskem društvu v Logatcu se izbrise član upravnega odbora Tršar Ivan, vpiše pa se član upravnega odbora Mihevc Franc, posestnik na Brodu.

Zahteve in klice po evropski vzajemnosti je v tedniku »Das Reich« tako-le razložil publicist dr. J. Semjonov:

Evropej občutijo doma na svojem delu sveta veliko pestrost in razliko svojih kultur in pokrajin, prebivalcem drugih delov sveta pa se Evropa prikazuje kot enota. To staro kulturno-geografsko opazovanje in pojmovanje je še iz onih davnih časov, ko so Feničani naš svetovni del na kratko označevali z »večerno deželom.« »Evropa« in »Evropej« sta že od nekdaj določena pojma za zunanji svet, ki ne pojmuje razlik med Nemcem in Francozom ali med Nizozemcem in Španjolcem. Tudi kot gospodarski človek se je prebivalec Evrope v zunanjem svetu brez ozira na svojo nacionalno pripadnost uvrstil med določene pojme, ker je zunanji svet pač v prvi vrsti opazil in presodil njegov način gospodarskega udejstvovanja. Vsi Evropej, ki so prišli v kolonije, so imeli več podobnosti pri mišljenju in delu kakor pa razlik narodnosti in plemena in tako ni čudno, da so napravili vtis evropske kulturno-gospodarske enote.

Pri vsem tem pa je Evropa vendarle najbolj raznolik, pester del sveta. V nobenem drugem delu sveta nimajo posamezni deli tako pičle mere naravne avtarkije. Evropa je nazorni primer gospodarske odvisnosti od zunanjega sveta, če vodi vsak njen del svojo samostojno gospodarsko politiko, drugače pa njeni deli niso tako revni, kakor se domneva, in če se združijo, se stopnja njihove samoprekrbe znatno zviša. Iz tega je razvidna in razumljiva tendenca združitve, ki se kaže in izraža v vsej evropski zgodovini. Izražala se ni samo pri osvojevanju novih dežel, temveč tudi pri snovanju raznih političnih in gospodarskih sistemov in zvez. Tudi v mirni dobi ni prenehala borba za gospodarske združitve. Celo »mirno« 19. stoletje in zlasti četrtoletje po prvi svetovni vojni je bilo neprestana borba za evropsko »načrtno gospodarstvo« pod prevlado mednarodnega finančnega kapitala. Dovolj je, če se spominjamo vloge, ki so jo v Evropi po prvi svetovni vojni igrali mednarodni trusti in karteli.

Kako je v splošnem z življenjskimi sredstvi Evrope? Ali se lahko sama prehrani? Ali se lahko oskrbi z industrijskimi surovinami?

Oglejmo si najprej surovinsko bilanco Evrope. Premoga, ki je ključ do mnogih drugih surovin, je več ko zadosti. Po merilu letne največje potrošnje je Evropa s premogom preskrbljena za najmanj pet stoletij. Evropska bilanca električne energije je tudi dobra po zaslugi velikih izvorov vodnih sil. Šibkejša točka pa je rudninsko olje, a tudi v tem pogledu ni tako slabo, kakor se pri površni presoji dozdeva. Romunski vrelci so zelo izdatni in izredno sposobni za večje izkoriščanje. Kakor se je v zadnjih letih posrečilo večje pridobivanje rudninskega olja v Nemčiji in Albaniji, tako bi se dalo

pridobivanje pospešiti in povečati tudi v drugih revirjih in če pristojimo k temu še sintetična goriva, potem lahko prisodimo Srednji Evropi avtarkijo olja, dočim bi si ostala Evropa lahko pomagala z nemškimi gospodarskimi metodami in tehniko. Z drugimi besedami povedano: problem se da rešiti z evropsko vzajemnostjo. Pomniti je tudi treba, da si lahko dežele brez premoga in olja (Južna Francija, Italija, Skandinavija) pomagajo z vodnimi silami, dočim imajo dežele kakor Švedska, Norveška in Finska ogromne rezerve sil v obliki svojih gozdov. Z lesom je Evropa v splošnem zadostno preskrbljena.

Kar se tiče industrijskih surovin je treba na prvem mestu omeniti železo, ki ga Evropi najmanj 300 let ne more primanjkovati. V Španiji in na Švedskem so ležišča najboljših železnih rud na vsem svetu. Bolj težko je z manganom, sicer pa razen Sovjetske unije ni nima nobena dežela s težko industrijo izdatnih ležišč manganovih rud. Tu stojimo pred dejstvom naravnega monopola: kakor pride največji del svetovne proizvodnje mangana na Sovjetsko unijo, tako pride pretežni del proizvodnje kositra na Malajsko otokje in je Čile edini svetovni dobavitelj solitra. Zato pa ima Evropa monopol za kalijeve soli in živo srebro.

Res je, da primanjkuje v Evropi raznih kovin, pri tem pa še ni izrečena zadnja beseda. Še nedavno so ves nikelj v Evropo uvažali iz Kanade, zdaj pa ga že pridobivajo na Finskem. Tudi na Balkanu se šele v novejši dobi razvija pridobivanje bakra, kroma in boksita, pri primerno organiziranem geološkem raziskavanju pa lahko tam pričakujemo še razna ugodna presenečenja.

Kako je s prehrano? V Evropi živi približno ena četrtina člove-

štva, na njo pa pride ena tretjina svetovnega pridelka pšenice, polovica pridelka rži in dve tretjini pridelka krompirja. Važno pa je, da se ti pridelki lahko še povečajo, ker je kmetijska tehnika vzhodne in jugovzhodne Evrope še daleč za naprednimi zapadnimi deželami. Pridetek pšenice je bil v evropskem povprečju od 1. 1931. do 1935. približno 13 metrskih stotov od hektarja. A ko se je to povprečje na Danskem, Nizozemskem in v Belgiji gibalo med 26 in 29 metrskih stotov od hektarja ter doseglo v Nemčiji okrog 21 metrskih stotov, je bilo na Madžarskem in v Bolgariji pod 13,5, v Romuniji, Jugoslaviji in na Poljskem okrog 11, v Španiji pa pod 10 metrskih stotov. Podobno je bilo pri pridelovanju rži in tako je jasno, da se da žitni pridelek precej povečati.

Kako se da znatno povečati pridelok živinske krme, se je videlo najprej v Nemčiji in potem na Danskem in Nizozemskem. Velike uspehe pa obeta tudi pospešeno kultiviranje soje in drugih oljnih rastlin. Važna je znanstvena ugotovitev, da je evropska celina do 90% preskrbljena z živežem lastnega pridelka in izvora.

V tem je odgovor na vprašanje po možnosti ali pa po mejah evropske samoprekrbe. Deset odstotkov živil primanjkuje Evropi, kakor ji manjkajo tudi večje ali manjše količine posameznih industrijskih surovin. Že v primerjavi z vsem tem, kar ima, so vsi ti primanjkljaji le majhni, upoštevati pa je treba tudi to, da se nekateri primanjkljaji lahko odpravijo že z intenzivnejšim gospodarstvom in da drugih ne bo več, ko bo kemija naravne surovine nadomestila s sintetičnimi. Tako se lahko reče, da je gospodarski prostor Evrope dobro zasnovan in da ima tudi dobre pogoje uspešnega obstoja.

V Severni Italiji je bilo dosedaj socializiranih 76 podjetij, ki imajo skupno 6 milijard lir kapitala. V teh podjetjih je zaposlenih več ko 200.000 delavcev.

Danske zaloge čezmorskega tobaka so se močno zredčile ter so bile do 1. IV. predelane. Po 1. juliju bodo imele danske tovarne za predelavo samo še danski tobak. Tobačni obroki se bodo zato morali znižati.

Tudi potrošnja papirja je morala Danska omejiti. Reklamne tiskovine niso več dovoljene. Za lesoplovne knjige je predpisana maksimalna naklada.

Angleški gospodarski list »Economic« je objavil članek, v katerem zahteva, da Anglija opusti klavzulo o največji ugodnosti, ker otežkočuje potrebno regionalno sodelovanje. Poleg tega je koristno, da med vojno pospeševano angleško kmetijstvo uživa do neke mere carinsko zaščito. Empire Economic Union bo v zvezi s tem zahtevala obnovo Odlawskih pogodb.

V Združenih državah Sev. Amerike se nahaja več ko 40 trgovinskih delegacij iz raznih držav, ki se pogajajo o nakupih v povojni dobi. Ameriško trgovinsko ministvo zahteva, da se ti izvojni posli standardizirajo in racionalizirajo.

Inozemske zlate zaloge in kratkoročna dobroimetja v USA ceni ameriški Federal Reserve Board na približno 17 milijard dolarjev. Gre večinoma za evropski beg kapitala v predvojni dobi, deloma pa so ta dobroimetja nastala zaradi ameriških nakupov surovin in oboževitvenega materiala, ne da bi Združene države izvozile primerne količine drugega blaga.

Na medameriški konferenci v Mehiki se je predložil načrt, po katerem naj bi se 19 ibero-ameriških držav dvignilo iz njihove polkolonialne stopnje do gospodarske neodvisnosti. S pomočjo USA naj bi se te države industrializirale. Zlasti bi pri tem pomagale ameriške izvozne in uvozne tvrdke.

Po zakonu o posoji in zaknu je dobavila Amerika od marca 1940 pa do konca 1944 zaveznikom (zlasti Sovjetski Rusiji, Angliji in v manjši meri Kitajski ter de Gaulleu) blaga za 35,38 milijard dolarjev, USA pa so dobile od zaveznikov blaga za 4 milijarde dolarjev.

Diamanti v Venezueli

V USA se je znašla skupina podjetnikov, ki je prepričana, da ima industrija diamantov v Venezueli še boljšo bodočnost kakor pa v Južni Afriki. Ameriški interesi imajo poleg kapitala na razpolago tudi stroje in strokovne moči za iskanje in brušenje diamantov v Venezueli. Uspehi takih načrtov in pričakovanj se še ne dajo oceniti, ker je pridobivanje diamantov v Venezueli šele v razvoju. Pred tremi leti so jih pridobili za 23.435, zdaj pa je proizvodnja dosegla 34.038 karatov in je prišlo od nje 78% na en sam revir. Največji doslej najdeni diamant je imel 140 karatov.

Anglija

ne more plačati uvoza

Švedski gospodarski krogi naglašajo, da se razvijajo švedsko-angleška finančna in trgovinska pogajanja mnogo bolj neugodno, kakor pa se je pričakovalo. Glavna težava je nastala zaradi angleške zahteve, da se izvažajo blago v Londonu v dobro, dočim se plačilo blaga v zlatu ali devizah odklanja. Anglija torej blaga ne more plačati.

Moda

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra c.

P. Magdič

Ljubljana, Ulica 3. maja

Modni krojaški atelje za dame in gospode

Adrijan Pahor

Ljubljana — Prešernova 54

Galanterija - Igrače - Kozmetika

Jugopatent

družba z o. z.

Ljubljana - Gosposvetska cesta 1

Joško Zaic

manufakturna trgovina

Ljubljana - Poleg tromostovja

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino
LJUBLJANA

Na drobno Na debelo

Trgovina z usnjem in kožami

Jože Klanjšček

Ljubljana - Gosposvetska c. 1
(Levo dvorišče Figovec)

Avtomatični bufet, d. z o. z.

RIO

Ljubljana, Šelenburgova ul. 4

Franciškanška
ulica 3

Elektro - podjetje

„BOKO“

Ljubljana - Bleiweisova št. 18
Palača Kmetске posojilnice

Pinter & Lenard

LJUBLJANA
Dalmatinova ulica

A. JANEŽIČ

Ljubljana, Florjanska ulica 12-14. — Telefon 32-22, 35-62
Knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov in poslovnih knjig. Trgovina s papirjem, šolskimi, pisarniški in knjigoveshki potrebščinami.

VAN
KAIT
Dr. Th. & G. BOHME
Ljubljana